Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Kinderombudsman
Postbus 93122
2509 AC DEN HAAG

Directoraat Generaal Volksgezondheid
Directoraat Generaal Volksgezondheid
Directie Jeugd

Bezoekadres:
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
NLD
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

Kenmerk
712983-132227-J

Bijlage(n)
1

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

Datum 25 FEB. 2015
Betreft Reactie Kinderrechtenmonitor 2014

Geachte heer Dullaert,

Hartelijk dank voor de Kinderrechtenmonitor 2014. Een waardevol en gedegen document waar door eenieder hard aan is gewerkt. Ik wil u complimenteren met deze derde Kinderrechtenmonitor, die in brede omvang de situatie van onze kinderrechten in beeld brengt.

Kinderrechten vormen de basis van ons beleid waar het om kinderen gaat. Net als u vindt het kabinet dat alle kinderen gezond en veilig moeten kunnen opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen participeren in de samenleving. Ik ben verheugd te horen dat bij de pre-sessie van de Verenigde Naties in Genève er een nauwe samenwerking tot stand is gekomen met het Kinderrechtencollectief, de Nationale Jeugdraad en met het College voor de Rechten van de Mens. De voorbereidingen om vanuit het kabinet begin juni in Genève de 4e rapportage te bespreken, zijn in volle gang. Ik verwacht dat de Kinderrechtenmonitor in combinatie met de bijeenkomst in Genève input levert en de basis vormt voor het doorontwikkelen van ons beider doel, namelijk het effectueren van het kinderrechtenverdrag.

Hierbij stuur ik u als coördinerend bewindspersoon Kinderrechten de reactie op de Kinderrechtenmonitor 2014, mede namens de ministers en staatssecretarissen van Veiligheid en Justitie (VenJ), Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). U heeft bij de presentatie vier hoofdaanbevelingen gedaan. Ik zal in deze brief ingaan op de vier hoofdaanbevelingen. De monitor zelf omvat zes domeinen. In de bijlage reageer ik afzonderlijk op de aanbevelingen die u heeft gedaan op deze zes domeinen.

Directoraat Generaal Volksgezondheid
Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Directie Jeugd

Het kind centraal

Uw eerste hoofdaanbeveling luidt: Stel het kind centraal bij totstandkoming van alle bij wet- en regelgeving.

Het kind centraal stellen is een uitgangspunt dat ik omarm. Het doet mij dan ook deugd dat al meerdere jaren achtereen uit onderzoek van Unicef blijkt dat de Nederlandse kinderen de gelukkigste kinderen van de wereld zijn. Dat is uiteraard een prachtig gegeven, maar laat onverlet dat het kabinet ernaar moet blijven streven de positie van kinderen, waar nodig, verder te verbeteren en het kind daarbij centraal te stellen. Het kinderrechtenverdrag is een door Nederland geratificeerd internationaal verdrag. Het kabinet en het parlement zien er dan ook op toe dat bij wet- en regelgeving die kinderen betreft, het kinderrechtenverdrag wordt nageleefd.

Als voorbeeld noem ik hier de Jeugdwet en de Wet passend onderwijs. In de wetten is geregeld dat moet worden uitgegaan van de mogelijkheden van kinderen. Ouders en kinderen dienen zoveel mogelijk de regie te hebben over hun eigen leven. Daarbij is in beide wetten geregeld dat jeugdigen en hun ouders steeds betrokken moeten zijn bij de jeugdhulp en/of onderwijsondersteuning die zij krijgen. Bij de voorbereiding en implementatie van beide wetten zijn – naast de Kinderombudsman - verschillende cliëntenorganisaties of belangenorganisaties om hun inbreng gevraagd. Zoals: de Nationale Jeugdraad, Defence for Children, Landelijk Cliënten Forum Jeugdzorg (LCFJ), het Landelijk Platform GGZ, Jantje beton, jeugdwelzijnsorganisaties, Ieder(in), de Landelijke Ouderraad en individuele ouders.

Participatie

In uw tweede hoofdaanbeveling pleit u ervoor om kinderen de mogelijkheid te geven te participeren bij de totstandkoming van beleid. Ik ben uitermate gemotiveerd om kinderen te betrekken bij beleidsontwikkeling. Rijksbreed wordt hier steeds vaker gebruik van gemaakt. Zo is voor de nieuwe Jeugdwet door de VNG en het transitiebureau ondersteuningsmateriaal ontwikkeld hoe gemeenten ouders en kinderen bij de voorbereiding en uitvoering van hun jeugdbeleid kunnen betrekken (zie bijvoorbeeld de 8 tips aan gemeenten hoe ze ouders en andere opvoeders kunnen betrekken bij de transitie). Dit is in 2014 nog niet in elke gemeente voldoende uit de verf gekomen, maar dit is wel een belangrijk aandachtspunt voor het komend jaar.

Ook zijn bij de vormgeving en uitvoering van de Voordejeugddag, georganiseerd door de ministeries van OCW en VWS, van oktober jongstleden, veel jongeren (o.a. vanuit de transformatiebrigade en stichting Alexander) betrokken. Vanuit het ministerie van VWS wordt onder andere de Nationale Jeugdraad gesubsidieerd om de participatie van jongeren bij het beleid te vergroten. Vanuit het ministerie van OCW worden hiervoor het Landelijk Aktie Komitee Scholieren (LAKS) en het Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB) gesubsidieerd. De Nationale Jeugdraad organiseerde onder andere het Nationaal Jeugddebat in april 2014 (leeftijd: 12-16 jaar), waarin de minister van VenJ heeft toegezegd om een 24-uurs Challenge te organiseren, waar jongeren van 14 tot 22 jaar zouden worden betrokken bij de uitwerking en ontwikkeling van voor hen belangrijke zaken. Deze Challenge heeft in november 2014 plaatsgevonden en hieraan hebben 26 jongeren tussen 14 en

22 jaar deelgenomen. Zij hebben meegedacht over een aantal vragen, onder meer"Hoe kan online slachtoffer- en daderschap voorkomen worden?". Daarnaast wordt bij de aanpak van kindermishandeling de jongeren-Taskforce Kindermishandeling en seksueel misbruik om input gevraagd.

Directoraat Generaal Volksgezondheid
Directoraat Generaal Volksgezondheid
Directie Jeugd

Data

De derde hoofdaanbeveling die u doet heeft betrekking op het zichtbaar maken van het kind in de statistieken en zorg dragen voor actuele data. Data zijn van belang voor een goede beleidsanalyse. Zo laat VWS met het Centraal bureau voor de Statistiek jaarlijks een Landelijke Jeugdmonitor maken, waarin een breed overzicht van hoe Nederlandse jongeren van 0 tot 25 jaar leven, wordt gegeven. Dat wordt gedaan aan de hand van de maatschappelijke indicatoren wonen, school, werken, middelengebruik, politiecontacten en kindermishandeling. In de nieuwe Jeugdwet zijn de doelstellingen gericht op het terugdringen van dure zorg, meer inzet op preventie, zorg op maat en betere samenwerking met gezinnen. Met het oog hierop is de verantwoordelijkheid voor de jeugdhulp overgedragen aan gemeenten. Om deze doelstellingen te kunnen meten en realiseren wordt beleidsinformatie verzameld. De inrichting hiervan is landelijk geregeld. Alle aanbieders van jeugdhulp en gecertificeerde instellingen leveren tweemaal per jaar een vaste beperkte set gegevens aan het Centraal Bureau voor de Statistiek (het CBS). Het betreft informatie over jeugdhulpgebruik, jeugdbescherming en jeugdreclassering op persoonsniveau. Het CBS verzamelt deze informatie, maakt er statistieken en rapportages van en publiceert deze. Deze informatie komt dus voor iedereen beschikbaar. Langs deze weg wordt het jeugdhulpgebruik landelijk en per gemeente in kaart gebracht. Op basis van de gepubliceerde gegevens wordt tweemaal per jaar nader onderzoek ingesteld om nadere duiding te geven aan deze gegevens. Zo kunnen bijvoorbeeld verklaringen worden gevonden voor opvallende verschillen tussen gemeenten. Conclusies van nader onderzoek dienen als input om beleid te toetsen en waar nodig bij te stellen.

Ook binnen het onderwijs wordt de situatie van kinderen zichtbaar gemaakt, onder andere door de monitor sociale veiligheid die iedere twee jaar in beeld brengt wat de ervaringen van leerlingen in het primair (speciaal) onderwijs en het voorgezet (speciaal) onderwijs zijn met o.a. veiligheid, geweld en pesten. Daarnaast zijn er voor passend onderwijs data beschikbaar via de leerlingtellingen van DUO, onder andere op data.duo.nl en passendonderwijs.nl. Samenwerkingsverbanden passend onderwijs hebben verder actueel inzicht in de leerlingcijfers via de Kijkglazen, een informatieproduct van DUO.

Zorg, voorzieningen en bescherming

Directoraat Generaal Volksgezondheid
Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Directie Jeugd

De vierde en laatste hoofdaanbeveling uit de Kinderrechtenmonitor gaat in op het bieden van de benodigde zorg, bescherming en voorzieningen voor het kind. Kinderen, en vooral de meest kwetsbare onder hen, verdienen goede zorg, voorzieningen en bescherming. Het kabinet onderschrijft het recht op (bijzondere) zorg voor kinderen en vindt dat kinderen moeten kunnen meedoen in de samenleving. Het bestrijden van armoede onder kinderen is dan ook een van de prioriteiten in het armoedebeleid. Zo heeft het kabinet subsidie beschikbaar gesteld aan het Jeugdsportfonds, het Jeugdcultuurfonds en Stichting Leergeld. Deze maatschappelijke initiatieven zetten zich, o.a. via fondsenwerving, in om kinderen uit arme huishoudens te laten participeren en sport en bewegen in de buurt voor hen mogelijk te maken.

Terecht stelde u bij de presentatie van de Kinderrechtenmonitor 2014 dat kinderen moeten kunnen opgroeien in een veilige omgeving. Op diverse fronten zetten de minister en staatssecretaris van VenJ en ik ons in om de verschillende vormen van geweld die kinderen kan treffen te bestrijden. Zo is de aanpak van kinderporno en kindersekstoerisme een prioriteit van dit kabinet, is de bescherming van minderjarige slachtoffers een belangrijk speerpunt bij de aanpak van mensenhandel en wordt rijksbreed ingezet om kindermishandeling sneller te signaleren en stoppen. Eind vorig jaar is de midterm review aan de Tweede Kamer gezonden[1], waarin de ambitie is neergelegd om het aantal slachtoffers van kindermishandeling te verminderen, dat als kindermishandeling gesignaleerd wordt de mishandeling sneller stopt, dat slachtoffers kunnen rekenen op snelle en adequate hulp en daders worden aangepakt. Ook in het slachtofferbeleid is aandacht voor de positie van kinderen. Dit zal met ingang van november 2015 - met de invoering van de EU-richtlijn minimumnormen voor slachtoffers – nog nadrukkelijker het geval zijn. Zo worden minderjarige slachtoffers altijd als bijzonder kwetsbaar aangemerkt.

Het is belangrijk dat scholen kinderen een veilige omgeving bieden. Leerlingen komen alleen toe aan leren en aan de ontwikkeling van hun talenten als ze zich veilig voelen. Om pesten tegen te gaan en de sociale veiligheid op scholen te verbeteren heeft de staatssecretaris van OCW samen met de kinderombudsman een plan van aanpak tegen pesten opgesteld. Het wetsvoorstel 'Sociale veiligheid op school', dat op 20 januari 2015 is aan de Tweede Kamer is aangeboden is hier een belangrijk onderdeel van. Dit wetsvoorstel verplicht scholen om actief zorg te dragen voor een sociaal veilig leerklimaat.

De Kinderrechtenmonitor 2014 omvat de situatie van alle kinderen in Nederland. De extra nadruk die u legt op de situatie van de kinderen in Caribisch Nederland is opgemerkt. Het structureel verbeteren van de positie en rechten van kinderen heeft de aandacht van het kabinet. Nederland wil zich, samen met de openbare lichamen van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, blijven inzetten om de situatie van kinderen in Caribisch Nederland te verbeteren. De afgelopen jaren is, op het gebied van bijvoorbeeld onderwijs en gezondheidszorg, veel werk verzet om verbeteringen tot stand te brengen.

[1] Kamerstukken II, 2014-2015, 31 015, nr. 112.

Maar we zijn er nog niet, er moet ook nog meer gebeuren. Het gaat tijd kosten om grondige verbetering te bereiken. In het meerjarenprogramma voor Caribisch Nederland is kinderrechten één van de drie prioritaire thema's en er is door de Tweede Kamer met een amendement 3 miljoen euro beschikbaar gesteld voor kinderrechten. De Taskforce kinderrechten en huiselijk geweld CN – een samenwerking tussen openbare lichamen en de Rijksoverheid – zal de komende maanden een actieplan verder uitwerken om de positie en rechten van kinderen verder te verbeteren. Ik waardeer uw inzet om de situatie van de kinderrechten voor alle kinderen in Nederland geëffectueerd te krijgen en zal mij daar, samen met mijn collega's, ook in 2015 hard voor blijven maken.

Directoraat Generaal Volksgezondheid
Directoraat Generaal Volksgezondheid
Directie Jeugd

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

drs. M.J. van Rijn

Bijlage: Reactie op de zes domeinen genoemd in de Kinderrechtenmonitor 2014

Bijlage: Reactie op de zes domeinen genoemd in de Kinderrechtenmonitor 2014

Domein 1 - Gezinssamenstelling en alternatieve zorg

Ouders zijn er voor verantwoordelijk hun kinderen veilig en gezond te laten opgroeien. Wanneer de ontwikkeling van kinderen ernstig in gevaar komt, moet de overheid tijdig ingrijpen. "Eén gezin, één plan, één regisseur" is het uitgangspunt.

Kinderen en hun gezinssituatie

De kwaliteit van de kinderopvang is een belangrijk aandachtspunt voor zowel het Rijk als de sector. Dit geldt voor alle leeftijdsgroepen. Op dit moment worden de kwaliteitseisen binnen de kinderopvang herijkt. Hierbij wordt zowel de wetenschap als de praktijk betrokken. Naast de herijking van de kwaliteitsregels is er aandacht voor de verdere professionalisering van het toezicht en de handhaving door gemeenten. De Inspectie voor het Onderwijs ziet toe op de uitvoering door gemeenten.

Familierecht

Het is van belang dat een kind voldoende gehoord wordt. De bijzondere curator (iemand die een minderjarige zowel in rechtelijke procedures als daarbuiten kan vertegenwoordigen in een conflict met zijn of haar ouders of voogd) speelt hierin een belangrijke rol en moet worden benoemd daar waar het nodig is. De rechtspraak onderneemt hiertoe maatregelen, waaronder de implementatie van een richtlijn en werkproces.

Ook het kindgesprek heeft de aandacht binnen de rechtspraak, waaronder in een in juni 2014 georganiseerd symposium voor rechters. De activiteiten die Villa Pinedo op dit vlak organiseert zijn hierbij belangrijk. Zo geeft Villa Pinedo workshops aan onder meer rechters over de stem van het kind. Ook wordt binnen de rechtspraak gebruik gemaakt van de brief van Villa Pinedo 'Aan alle gescheiden ouders van Nederland' om ouders bewust te maken van wat er in een kind omgaat tijdens een scheidingsproces.

Nederland hecht aan het belang van een kind om te weten van wie hij of zij afstamt. Daarom ook verplicht de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting (WDKB) " de natuurlijke persoon of rechtspersoon die kunstmatige donorbevruchting verricht of doet verrichten" tot het verstekken van afstammingsgegevens. Deze gegevens worden beheerd door de Stichting donorgegevens kunstmatige bevruchting. Hier kan ieder kind dat door donormateriaal is verwekt vanaf 12 jaar de gegevens opvragen. De WDKB waarborgt het recht op afstammingskennis in Nederland.

Met betrekking tot kinderontvoeringszaken wordt voor het zomerreces 2015 het WODC-onderzoek getiteld "Eerst terug, dan praten'; De uitvoeringspraktijk van inkomende kinderontvoeringszaken in Nederland' afgerond. Dit onderzoek is het eerste moment van evaluatie na de stelselverandering waarbij o.a. de Centrale Autoriteit niet langer de procesvertegenwoordiging van internationale kinderontvoering uitoefent. Dit onderzoek zal mede de basis vormen voor gesprekken met de verschillende ketenpartners in de uitvoering om zo eventuele knelpunten in de uitvoering te benoemen en te kunnen oplossen.

Kinderen van wie naar hun beleving hun geslacht niet overeenkomt met dat op de geboorteakte hebben recht op identiteit. In december 2013 is de Eerste Kamer akkoord gegaan met de wetswijziging (artikel 1:28 BW) die het voor transgenders makkelijker maakt om juridisch van geslacht te veranderen. De discussie over de leeftijdsgrens is daar toen gevoerd. Deze wet is met ingang van 1 juli 2014 in werking getreden. De staatssecretaris van VenJ heeft toegezegd om de evaluatie - die na vijf jaar zou plaatsvinden - te vervroegen en na drie jaar uit te zullen voeren. Daarbij zal zonder meer aandacht worden besteed aan de ervaringen van minderjarigen en hun ouders in relatie tot de leeftijdsgrens. De belangrijkste winst van de nieuwe wet is dat autonomie

en lichamelijke integriteit centraal staan. Zo vermelden diploma's meteen het juiste geslacht en reizen wordt voor deze jongeren veel makkelijker. Er zijn nog maar weinig landen met een dergelijke wet.

Jeugdhulp

Met de invoering van de Jeugdwet per 1 januari 2015 zijn gemeenten bestuurlijk verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp en de uitvoering van jeugdbescherming en jeugdreclassering. In de Jeugdwet en de onderliggende regelgeving zijn diverse waarborgen opgenomen voor de continuïteit van jeugdhulp en de beschikbaarheid van kwalitatief goede jeugdhulp. Daarnaast zijn in het voorbereidende transitiejaar 2014 diverse bestuurlijke acties ondernomen om de continuïteit van jeugdhulp en daarmee samenhangend de beschikbaarheid van kwalitatief goede jeugdhulp (waaronder langdurige en specialistische zorg voor kinderen) te borgen en zijn gemeenten en jeugdhulpaanbieders intensief ondersteund in de voorbereiding op hun nieuwe taken. De Tweede Kamer is daarover in 2014 in verschillende brieven geïnformeerd. De belangrijkste wettelijke en bestuurlijke waarborgen zijn:

1) In de Jeugdwet is als overgangsrecht continuïteit van jeugdhulp vastgelegd voor jeugdigen om in 2015 het hulptraject bij hun huidige jeugdhulpaanbieder af te ronden. Voor jeugdigen in pleegzorg loopt het overgangsrecht tot einde van de jeugdhulp en is er géén tijdsgrens aan het overgangsrecht.

2) In de Invoeringswet Jeugdwet is voor gemeenten de verplichting vastgelegd dat gezamenlijke inkoop van cruciale jeugdhulpfuncties onderdeel uitmaakt van een goede voorbereiding op het nieuwe jeugdstelsel.

3) De Transitie Autoriteit Jeugd is in mei 2014 van start gegaan om het transitieproces te begeleiden. Er is € 200 miljoen beschikbaar gesteld om bijzondere transitiekosten van jeugdhulpaanbieders op te kunnen vangen.

4) In oktober 2014 zijn met gemeenten en branches bestuursafspraken gemaakt om de continuïteit van bovenregionale jeugdhulpfuncties te borgen. Daarnaast zijn in het najaar 2014 verschillende bestuurlijke acties ondernomen om het inkoopproces van jeugdhulp succesvol af te ronden.

5) Gemeenten en branches zijn door het Transitiebureau Jeugd en het Ondersteuningsteam Decentralisaties van de ministeries van VWS en VenJ en de VNG intensief ondersteund om te zorgen dat hun organisaties zijn ingericht op de nieuwe Jeugdwet, de toegang is ingericht, de gemeentelijke beleidsplannen en verordeningen door de gemeenteraad zijn goedgekeurd en – heel belangrijk – het inkoopproces van jeugdhulp tijdig is afgerond.

Onder de nieuwe Jeugdwet blijven de bewindslieden van VWS en VenJ verantwoordelijk voor de werking van het jeugdstelsel als geheel en aanspreekbaar op de maatschappelijke uitkomsten van het stelsel. Stelselverantwoordelijkheid betekent dat het Rijk gemeenten de ruimte biedt hun nieuwe bestuurlijke verantwoordelijkheden waar te maken en hen daarbij waar nodig ondersteunt of aanspreekt. Het is aan de Gemeenteraad er op toe te zien dat de jeugdhulp in een gemeente goed is georganiseerd en dat er voldoende kwalitatief goede hulp beschikbaar is. Daarnaast is er landelijk toezicht op jeugdhulpaanbieders op de (kwaliteits-)eisen zoals die in de Jeugdwet zijn gesteld.

Eén van de doelen van de Jeugdwet is dat jeugdhulp in het vrijwillig en gedwongen kader beter wordt afgestemd: minder *uit*huisplaatsingen en meer *in*huisplaatsingen, minder opvang in residentiële jeugdhulpvoorzieningen door meer ambulante hulp en opvang in pleeggezinnen.

Met de zogenoemde vliegwielprojecten heeft de staatssecretaris van VenJ de afgelopen jaren uitvoerders gefaciliteerd en gestimuleerd in een integrale aanpak en een betere verbinding van hulp in vrijwillig respectievelijk gedwongen kader. Deze inspanningen blijken succesvol: de laatste

cijfers uit 2014 laten zien dat het aantal ondertoezichtstellingen en het aantal uithuisplaatsingen fors aan het dalen is.

Er is in de praktijk behoefte aan pleegouders met een andere culturele achtergrond. De regionale verschillen daarin zijn groot. Daarom wordt de werving van pleegouders vooral regionaal ingestoken, zowel wat betreft de algemene werving onder diverse doelgroepen, als ook de kindgerichte werving (op maat).

Vanaf 1 januari 2015 wordt de beleidsinformatie over de jeugdhulp, jeugdbescherming, jeugdreclassering, kindermishandeling en huiselijk geweld via het CBS verzameld en gepubliceerd. Jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen en AMHK's leveren de gegevens voor de beleidsinformatie rechtstreeks aan het CBS aan en het CBS verwerkt deze gegevens tot statistieken en rapportages. Bijna alle gegevens over jeugdhulp, jeugdbescherming, jeugdreclassering en kindermishandeling worden op persoonsniveau aan het CBS aangeleverd. Het CBS versleutelt deze gegevens, maar het blijft binnen de beveiligde analyseomgeving van het CBS mogelijk om onderzoek te doen op kindniveau. Belangrijke eis is dat de te publiceren uitkomsten van dit onderzoek geaggregeerd zijn en niet herleidbaar tot individuen. Op deze manier kan veel meer nader onderzoek worden gedaan met dezelfde gegevens. Onder de Wet op de jeugdzorg was dit niet mogelijk met de beleidsinformatie. Een mooi voorbeeld van een dergelijk nader onderzoek is de vraag in hoeverre broertjes en zusjes bij elkaar worden geplaatst in één pleeggezin. Hiervoor dient het CBS een combinatie te maken van de gegevens van de beleidsinformatie van de Jeugdwet, adresgegevens en gegevens over familierelaties. Dergelijk nader onderzoek kan bij het CBS worden geïnitieerd zodra de eerste betrouwbare beleidsinformatie van de Jeugdwet beschikbaar is. De eerste publicatie van de beleidsinformatie Jeugd is voorzien voor juli 2015.

Caribisch Nederland

De verbetering van de kinderrechten in Caribisch Nederland is door de openbare lichamen en de rijksoverheid benoemd als prioritair thema voor de komende jaren. Het kabinet en de openbare lichamen hebben de *Taskforce Kinderrechten en huiselijk geweld Caribisch Nederland* ingesteld om in samenspraak te bepalen hoe op deze terreinen tot verbetering te komen. De openbare lichamen betrekken de komende maanden hierbij de lokale samenleving, omdat alleen in samenspraak met de samenleving tot echte verbetering gekomen kan worden. Maar er lopen ook veel andere acties. *Jeugdzorg- en gezinsvoogdij Caribisch Nederland* is bijvoorbeeld bezig haar werkprocessen, deskundigheid en methodiekgebruik te verbeteren.

Domein 2 - Bescherming tegen exploitatie en geweld

Geweld tegen kinderen is onacceptabel. Kinderen moeten kunnen opgroeien in een veilige omgeving, zowel buitenshuis als in de huiselijke kring en in de online wereld. Om die reden zet het kabinet in op het bestrijden van de diverse vormen waarin geweld zich kan voordoen en op het waarborgen van de veiligheid van kinderen.

Minderjarige slachtoffers

Het kabinet heeft de afgelopen jaren ingezet op het versterken van de positie van slachtoffers. Met de invoering van de EU-richtlijn minimumnormen voor slachtoffers (per november 2015) wordt nadrukkelijker aandacht besteed aan de positie van minderjarige slachtoffers. Zo worden minderjarige slachtoffers altijd als bijzonder kwetsbaar aangemerkt en moet bij alle minderjarige slachtoffers beoordeeld worden of er beschermingsmaatregelen nodig zijn om herhaald slachtofferschap of secundaire victimisatie te voorkomen. Het wetsvoorstel ter implementatie van deze EU-richtlijn geeft alle slachtoffers recht op bijstand tijdens het voorbereidende onderzoek en op de terechtzitting. Het minderjarige slachtoffer kan zich laten bijstaan door een advocaat, een bijzonder gemachtigde, zijn wettelijke vertegenwoordiger en een persoon naar keuze. Het recht op bijstand door een advocaat (bijvoorbeeld bij verhoor) kan op grond van deze toekomstige regelgeving niet worden geweigerd.

Mensenhandel

De rijksbrede aanpak loverboyproblematiek zal in 2015 worden voortgezet. Op dit moment worden (mogelijke) slachtoffers van mensenhandel al geregistreerd door CoMensha. Een verbeterde signalering en registratie van minderjarige slachtoffers van mensenhandel maakt onderdeel uit van de rijksbrede aanpak. Daarnaast is de behoefte aan betere signalering en registratie van minderjarige slachtoffers van mensenhandel ook door jeugdzorginstellingen opgepakt. De commissie Azough heeft recent hiertoe een actieplan ontwikkeld. De komende periode zal in het teken staan van de implementatie van dit actieplan, waarbij de aansluiting zal worden gezocht met het nationaal verwijsmechanisme voor slachtoffers mensenhandel en de (voortzetting van) de rijksbrede aanpak loverboyproblematiek.

De bestrijding van mensenhandel is ook een prioriteit in de samenwerking met het Caribische deel van het Koninkrijk. In de landen zijn strafrechtelijke onderzoeken gedaan die hebben geleid tot veroordelingen voor mensenhandel. De uitgevoerde criminaliteitsbeeldanalyses geven een beeld over de aard en omvang van mensenhandel. Assistentie aan (minderjarige) slachtoffers van mensenhandel wordt verleend door NGO's en Bureaus voor Slachtofferhulp. De landen hebben preventiecampagnes opgezet die ook zijn gericht op jongeren en studenten.

Kindermishandeling

In de eind vorig jaar aan de Tweede Kamer uitgebrachte midterm review (Kamerstukken II, 2014–2015, 31 015, nr. 112) zijn de ambities voor de komende jaren op het gebied van de aanpak van kindermishandeling weergegeven. De ambitie van het kabinet is het aantal slachtoffers van kindermishandeling te verminderen, dat als kindermishandeling gesignaleerd wordt de mishandeling snel stopt, slachtoffers kunnen rekenen op snelle en adequate hulp en daders worden aangepakt. Om dit te kunnen bereiken dient de handelingsverlegenheid van professionals te worden doorbroken. Om handelingsverlegenheid te doorbreken is de laatste jaren veel geïnvesteerd in het vergroten van kennis bij professionals en het ontwikkelen van instrumenten die zij kunnen gebruiken.

De stelselwijziging maakt gemeenten vanaf 1 januari 2015 de spil in de aanpak van kindermishandeling. Ter ondersteuning van gemeenten heeft de VNG het AMHK-

ondersteuningsprogramma 'Veilig Thuis'. In het kader van dit ondersteuningsprogramma worden in 2015 onder andere werkzaamheden uitgevoerd, gericht op een landelijk dekkende infrastructuur van een multidisciplinaire aanpak. Dit sluit aan bij onze andere ambitie die is gelegen in het verbeteren van de samenwerking tussen partijen rondom het gezin. Daarnaast wordt er middels dit VNG-ondersteuningsprogramma ook gewerkt aan deskundigheidsbevordering op het gebied van signalering en onderkenning van kindermishandeling en huiselijk geweld, waaronder seksueel geweld.

Om meer aandacht te geven aan de urgentie van de bestaande problematiek in Caribisch Nederland is de Taskforce Kinderrechten en huiselijk geweld Caribisch Nederland ingesteld. De Taskforce werkt aan een actieplan dat in het voorjaar van 2015 verschijnt. De ambitie is evident: ieder kind in het Koninkrijk heeft het recht op beschermd opgroeien, toereikende voorzieningen en de mogelijkheid om te participeren in gezin, klas en land.

Vermiste kinderen

In 2013 zijn binnen de Nationale Politie tal van trajecten ingezet met als doel het aannemen van de vermissingen en het acteren op de melding te verbeteren. Zo is bijvoorbeeld een baliekaart ontwikkeld voor internationale kinderontvoeringen en zijn de formulieren voor registratie van vermiste minderjarigen en meerderjarigen gestandaardiseerd en opgenomen in Basisvoorziening Handhaving (BVH). Op dit moment wordt gewerkt aan een betere en centrale registratie van vermiste personen. Het landelijk Bureau Vermiste Personen gaat zich de komende tijd inzetten voor een centrale registratie van langdurig vermiste personen, waaronder vanzelfsprekend ook minderjarigen.

Online veiligheid

Jongeren communiceren tegenwoordig massaal via internet. Dat biedt volop kansen. De andere kant van het verhaal is dat dit ook risico's met zich mee kan brengen. Via het programma mediawijsheid probeert de staatssecretaris van OCW sinds 2008 te bevorderen dat zowel opvoeders, scholen als kinderen zelf, verstandig met (nieuwe) media leren omgaan. Mediawijzer.net - de organisatie die het programma uitvoert - biedt ouders, jongeren maar ook scholen informatie rondom het gebruik van media om zo bewust, kritisch, veilig en verstandig mediagebruik te bevorderen. Daarbij doet Mediawijzer.net ook regelmatig onderzoek op dit thema. Ook wordt aandacht besteed aan het ook thema (online) privacy. Zo biedt Mediawijzer.net op haar website extra informatie over online privacy (www.mediawijzer.net en www.mediawijzer.nl). Er wordt verwezen naar de nodige meldpunten die er zijn op dit terrein.

Daarnaast ondersteunen de staatssecretarissen van VWS en OCW het Nederlands Jeugdinstituut (NJi), dat zich ook bezighoudt met onderzoek en voorlichting aan (professionele) opvoeders op het terrein van mediaopvoeding. Op de website van het NJi is, waar mogelijk en relevant, ook extra aandacht voor kinderen met een beperking. Verder zal in het kader van het programma 'Van Kwetsbaar naar Weerbaar' extra aandacht worden besteden aan het thema social media en leerlingen met een (verstandelijke) beperking. OCW gaat dit samen met onder meer Kennisnet, RutgersWPF, CED en Mediawijzer.net oppakken.
Vanuit het emancipatiebeleid wordt tot slot ingezet op het vergroten van het bewustzijn de (online en offline) relationele en seksuele weerbaarheid van jongeren.
Een voorbeeld is de WE CAN Young campagne, die in 15 gemeenten wordt uitgevoerd en beoogt dat jongeren respectvol met elkaar omgaan en zich bewust zijn van grenzen als het gaat om seks en relaties. Het zogenoemde 'Vlaggensysteem' vormt de kern van WE CAN Young en bevat een zestal criteria voor seksueel gezond én seksueel grensoverschrijdend gedrag.
Jongeren ontwikkelen lokaal campagnes om aandacht te vragen voor actuele vraagstukken zoals sexting en grooming. Een voorbeeld is de sexting-campagne van de gemeente Tilburg (zie www.onuitwisbaar.nu). In diverse gemeenten wordt speciaal aandacht gegeven aan de minder weerbare (LVB) kinderen.

Domein 3 - Vrijheidsbeneming en jeugdstrafrecht

Jeugdstrafrecht

Het kabinet acht het van belang dat minderjarigen die in contact komen met politie en justitie bijstand ontvangen, op de juiste wijze worden bejegend en een straf krijgen opgelegd die passend is bij het delict en de persoon en de situatie van minderjarigen. De voorlopige hechtenis wordt als ultimum remedium ingezet.

Positie minderjarige verdachten

De Hoge Raad heeft overwogen dat voor aangehouden minderjarige verdachten geldt dat zij, naast het recht op consultatiebijstand, recht hebben op bijstand door een raadsman of een vertrouwenspersoon (ouder, wettelijke vertegenwoordiger of andere vertrouwenspersoon van verdachte) tijdens het verhoor door de politie. Uit *aanwijzing rechtsbijstand politieverhoor* volgt dat het de voorkeur verdient dat de verhoorbijstand wordt verleend door een raadsman. Het staat de verdachte echter vrij om in plaats van een raadsman bijstand van een vertrouwenspersoon te wensen. Ouders hebben daarnaast in beginsel wel toegang tot de van zijn vrijheid beroofde minderjarige verdachte en zijn aldus in de gelegenheid om bijstand van andere dan juridische aard, buiten het verband van het verhoor, te verlenen. Bij de modernisering van het Wetboek van Strafvordering wordt bezien of de ouders bijzondere toegang tot het verhoor kan worden verleend. Omdat 12-minners niet kunnen worden vervolgd, hebben zij volgens de Aanwijzing rechtsbijstand politieverhoor geen recht op consultatie van een raadsman voorafgaand aan het verhoor of tijdens het verhoor. Wel moet de politie bij deze minderjarigen steeds een vertrouwenspersoon uitnodigen om bij het verhoor aanwezig te zijn.

Om de positie van minderjarige verdachten verder te verbeteren is de landelijke werkinstructie voor verbetering van de registratie, bejegening en transport van de minderjarigen in 2013 door de korpsleiding vastgesteld en doorgevoerd in de eenheden. De politie heeft hier tussentijds nog contact over gehad met Defence for Children. De inspectie VenJ doet momenteel onderzoek naar arrestantenzorg van de politie, waarbij ook de werkinstructie wordt meegenomen. De Minister van VenJ wacht deze uitkomsten af en zal deze uitkomsten zorgvuldig bekijken.

Nederland kent alternatieven voor de voorlopige hechtenis. De registratiesystemen op het gebruik van voorlopige hechtenis laten zien dat in 2013 1.064 jongeren op basis van de schorsing van voorlopige hechtenis uit een justitiële jeugdinrichting stromen. Het alternatief van nachtdetentie is in 2013 69 keer toegepast. De gemiddelde duur bedroeg 36 dagen. Sinds 2014 kunnen minderjarigen ook een enkelband opgelegd krijgen. Dit is in dat jaar bij 10 minderjarigen toegepast. Inzage in de toepassing van bijzondere voorwaarden kan niet worden gegeven.

DNA-afname

Bij brief van 3 september 2013 is aan de Tweede Kamer uiteen gezet waarom er geen wijziging wordt aangebracht in de door de wetgever gekozen systematiek om in de regelingen aangaande het DNA-onderzoek onderscheid te maken tussen minderjarigen en volwassenen, noch wat betreft de gedwongen afname van DNA-materiaal, noch ten aanzien van de bewaartermijnen. Jurisprudentie van de Hoge Raad en van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens steunen deze insteek. Ook de recidivecijfers geven voldoende reden tot onverkorte toepassing van de DNA-regelgeving op minderjarige verdachten en veroordeelden. Het opgeslagen materiaal helpt bij de opsporing van nieuwe delicten en wordt in het belang geacht van zowel slachtoffers als de samenleving. Een ander doel wordt met de opslag niet gediend. Nu de passieve opslag van celmateriaal geen direct nadeel oplevert voor betrokkenen, ziet het kabinet geen reden om de huidige mogelijkheid om met behulp van de Wet DNA-V recidive bij minderjarigen te ontdekken, te beperken.

ZSM

De door u genoemde ontwikkelpunten met betrekking tot ZSM zijn al onderdeel van de doorontwikkeling van de ZSM-aanpak. Op de tien ZSM-locaties worden alle jeugdzaken van een vervolgreactie voorzien binnen de daarvoor gestelde (korte) termijnen. Ook wordt in nauwe samenspraak met alle betrokkenen gewerkt aan versteviging van de rol van de raadsman. De noodzaak om op iedere ZSM-locatie te beschikken over specifieke jeugdexpertise wordt onderschreven en is ook de inzet van het openbaar ministerie. Het monitoren van de afdoening van (jeugd)strafzaken (dus ook ZSM) zaken vindt nu al plaats.

Caribisch Nederland

Sinds 10 oktober 2010 geldt met betrekking tot de Nederlandse Antillen legislatieve terughoudendheid. De Nederlandse wetgeving wordt stapsgewijs in Caribisch Nederland doorgevoerd, maar in de eerste vijf jaar zal in Caribisch Nederland vooral Antilliaanse wetgeving van kracht blijven. Na 2015 worden bezien of en in hoeverre jeugdstrafrecht kan worden ingevoerd.

Om het jeugdstrafrecht meer in lijn met het pedagogische karakter van het Nederlandse jeugdstrafrecht te brengen zijn er de afgelopen jaren verbeteringen doorgevoerd in de justitiële instellingen en het gevangeniswezen. Volwassenen en jeugdigen worden in de Justitiële Inrichting Caribisch Nederland op Bonaire gescheiden van elkaar gedetineerd. Daarnaast is er een dagprogramma opgesteld, waarmee wordt voorzien in dagbesteding zoals luchten, sport, recreatie, arbeid en het volgen van onderwijs (zowel voor volwassenen als minderjarigen). Unicef heeft in haar rapportages over de kinderrechten in Caribisch Nederland geconstateerd dat de aanpak van jeugdige delinquenten de afgelopen jaren is verbeterd door de introductie van drie strafrechtelijke reacties van oplopend kaliber.

Gesloten jeugdzorg

De instellingen voor jeugdzorgplus hebben een systeem voor toeleiding waaruit de gegevens over plaatsing van jeugdigen in instellingen te halen zijn. Maandelijks ontvangt het ministerie van VWS een actueel overzicht envanaf dit jaar gaat dat ook naar de VNG en jeugdzorgregio's.

De afgelopen jaren hebben het ministerie van VWS en de instellingen voor jeugdzorgplus de Effectmonitor Jeugdzorgplus ontwikkeld. Het doel van de Effectmonitor Jeugdzorgplus is om kwaliteitsverbeteringen te realiseren door meer inzicht te krijgen in:

- Het resultaat van de begeleiding en behandeling bij jeugdzorgplus
- De omvang en samenstelling van de doelgroep van jeugdzorgplus
- De aard en duur van de begeleiding en behandeling bij jeugdzorgplus

Dit doel wordt behaald door voor een langere periode op drie meetmomenten gegevens vast te leggen van de jeugdigen die gebruik maken van jeugdzorgplus: bij de start, het vertrek en een half jaar na vertrek uit de jeugdzorgplus.
Hiernaast wordt in 2015 beleidsinformatie bijgehouden voor de benchmark jeugdhulp. Hiermee kunnen unieke cliënten worden gevolgd die gebruik maken van jeugdhulp. Bij de vormen van jeugdhulp is er ook een item gesloten plaatsing, al is deze wel jeugdhulp breed (inclusief Jeugd GGZ). Het jeugdhulpgebruik wordt zichtbaar op gemeentelijk en regionaal niveau en de cijfers hierover worden publiek door het CBS kenbaar gemaakt op Statline en worden ook gepubliceerd op 'waarstaatjegemeente.nl".

Zowel bij de Effectmonitor jeugdzorgplus als bij de beleidsinformatie geldt dat via een minimale dataset informatie op hoofdlijnen wordt verzameld. Bij verschillende scores tussen instellingen (effectmonitor jeugdzorgplus) en gemeenten (beleidsinformatie) kan nader onderzoek worden verricht bij een beperkt aantal instellingen of gemeenten naar een verklaring voor die verschillende scores. Deze onderzoeken worden gepubliceerd, waarbij de instellingen of gemeenten zelf anoniem blijven. Het doel is dat instellingen en gemeenten van het nader onderzoek leren en dat te leren lessen wel breder worden verspreid.

Bij de behandeling van de Jeugdwet in de Kamer heeft de staatssecretaris van VWS toegezegd dat na verloop van tijd het nieuwe instrument van de voorwaardelijke machtiging gesloten jeugdhulp geëvalueerd gaat worden.

Domein 4

Nederland gezond en wel. Dat is de missie van het ministerie van VWS. Het is de ambitie van VWS om iedereen zo lang mogelijk gezond te houden en zieken zo snel mogelijk beter te maken. Dus ook alle kinderen.

Leefomstandigheden

Het kabinet vindt dat kinderen moeten kunnen meedoen in de samenleving. Het bestrijden van armoede onder kinderen is dan ook een van de prioriteiten in het armoedebeleid. Zo heeft het kabinet subsidie beschikbaar gesteld aan het Jeugdsportfonds, het Jeugdcultuurfonds en Stichting Leergeld. Deze maatschappelijke initiatieven zetten zich, onder andere via fondsenwerving, in om kinderen uit arme huishoudens te laten participeren en sport en bewegen in de buurt voor hen mogelijk te maken. De staatssecretaris van SZW heeft gemeenten opgeroepen om bij de inzet van de extra middelen die zij ontvangen ter bestrijding van armoede en schulden (70 miljoen euro in 2014 en vanaf 2015 jaarlijks 90 miljoen euro) speciale aandacht te besteden aan de (sociale) participatie van kinderen uit arme gezinnen. Uit onderzoek naar het gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid, dat de staatssecretaris van SZW op 19 november 2014 aan de Tweede Kamer heeft aangeboden, blijkt dat veel gemeenten zich inderdaad focussen op deze doelgroep.

Het behoort tot de beleidsvrijheid van gemeenten welke voorzieningen zij inzetten bij het armoedebeleid. Uit bovengenoemd onderzoek blijkt dat gemeenten bij kinderen uit een gezin met een laag inkomen vooral inzetten op deelname aan sport-, zwem- en muzieklessen. Ook stellen veel gemeenten een computer en sommige gemeenten (een tegemoetkoming voor de aanschaf van) een fiets ter beschikking. Een vorm om voorzieningen aan kinderen ter beschikking te stellen is het zogeheten kindpakket. U heeft een handreiking opgesteld die gemeenten helpt bij het inrichten van een kindpakket. De invulling van een pakket is aan de gemeente, maar bevat naast de meest noodzakelijke behoeften voor kinderen, veelal zaken om mee te kunnen doen in de samenleving. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vouchers voor kleding en zwemlessen. Uit het eerder genoemde onderzoek naar het gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid blijkt dat het kindpakket in opkomst is. Bijna één op de acht gemeenten heeft een kindpakket geïntroduceerd en diverse gemeenten hebben aangegeven dit op korte termijn te zullen doen.

Volgens het meest uitgebreide telonderzoek, dat in 2011 is uitgevoerd, waren er in Nederland zo'n 8.000 zwerfjongeren (zo'n 3.600 op peildatum). Dat zijn feitelijk of residentieel daklozen onder de 23 jaar met meervoudige problemen. Het aantal opvangplekken voor jongeren blijft hierbij achter. In 2013 hebben 6171 jongeren tussen de 18-23 jaar gebruik gemaakt van de maatschappelijke opvang. Het is niet bekend hoeveel dakloze jongeren geen gebruik maken van de maatschappelijke opvang. Het is primair aan de centrumgemeenten om voor voldoende opvangplekken te zorgen, ook voor jongeren. Het kabinet zet erop in om doorstroom uit de opvang en de preventie van dakloosheid te bevorderen. Meer preventie is één van de doelen van de decentralisaties van taken die per 2015 plaatsvindt. Door het organiseren van continuïteit van zorg en ondersteuning na de jeugdhulp, waar gemeenten vanaf 2015 ook verantwoordelijk voor zijn, kan al veel dakloosheid onder jongeren voorkomen worden. In de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 is geregeld dat alle gemeenten verplicht zijn om in hun beleidsplan aandacht te besteden aan de wijze waarop de continuïteit van hulp wordt gewaarborgd nadat een jongere 18 jaar is geworden. Het is dus aan de gemeenten om te komen tot goede afspraken over een soepele overgang. Daarmee wordt een belangrijke oorzaak van dakloosheid bij jongeren, namelijk de overgang van jeugdhulp naar maatschappelijke ondersteuning of zorg voor volwassenen, aangepakt. Het kabinet vindt het belangrijk dat jongeren passende ondersteuning krijgen na de jeugdhulp en financiert daarom het een praktijkexperiment 18-/18+ van het initiatief 'Van de straat'. Hierbij wordt, met nadrukkelijke betrokkenheid van jongeren zelf, gekeken hoe de overgang vanuit jeugdhulp zo soepel mogelijk georganiseerd kan worden en wat daar voor nodig is van betrokken partijen. De hieruit voortkomende instrumenten worden landelijk beschikbaar gesteld en onder de aandacht van de centrumgemeenten gebracht. Ook overige ervaringen en onderzoeken over dak- en thuisloze jongeren worden doorgaans over gemeenten verspreid en zijn beschikbaar op websites van de

rijksoverheid. Ook op de website van Movisie, landelijk kennisinstituut, is informatie over zwerfjongeren gebundeld en beschikbaar.

Gezondheid

Het kabinet onderschrijft artikel 23 en 24 van het IVRK dat het recht op (bijzondere) zorg voor kinderen omschrijft. Zoals eerder vermeld blijf ik met mijn collega van VenJ onder de nieuwe Jeugdwet verantwoordelijk voor de werking van het jeugdstelsel als geheel en aanspreekbaar op de maatschappelijke uitkomsten van het stelsel. Stelselverantwoordelijkheid betekent dat het rijk gemeenten de ruimte biedt hun nieuwe bestuurlijke verantwoordelijkheden waar te maken en hen daarbij waar nodig ondersteunt of aanspreekt. Het is aan de gemeenteraad erop toe te zien dat de jeugdhulp in een gemeente goed is georganiseerd en dat er voldoende kwalitatief goede hulp beschikbaar is. Daarnaast is er landelijk toezicht op jeugdhulpaanbieders op de (kwaliteits-)eisen zoals die in de Jeugdwet zijn gesteld.

Ook continueer ik de aandacht voor LHBTI-kinderen (Zo heb ik NJi de opdracht gegeven voor het project Jong & Anders; Onderzoek naar LHBTI-jeugdigen in de jeugdwelzijnssector, de jeugdzorg en de jeugd-(L)VB sector. Het betreft een onderzoek naar vermeende knelpunten in het signaleren, bespreekbaar maken en omgaan met de thematiek van seksuele en gender diversiteit onder jongeren in de jeugdzorg en de jeugd- (L)VB sector. Het onderzoek richt zich specifiek op de professionals in deze sectoren om in beeld te krijgen in hoeverre LHBTI-jongeren zichtbaar zijn voor de professionals, of het thema seksuele en gender diversiteit bespreekbaar is, en of er ingespeeld wordt op specifieke problematiek of behoeften van de LHBTI-jongeren. Het onderzoeksrapport is 19 november 2014 aan de Tweede Kamer gestuurd.

Mede op basis van deze uitkomsten heeft de minister van OCW Movisie inmiddels subsidie verleend voor het project Aandacht LHBT in 'Leren signaleren portal' opleidingen zorg en welzijn. Dit project is gericht op het verankeren van aandacht voor LHBT in de beroepsopleidingen in de zorg en welzijnssector. Het doel is aankomende zorg-, welzijns- en jeugdzorgmedewerkers sensitiviteit mee te geven in hun toekomstige contacten met LHBT-cliënten. Op dit moment vormt kennis over seksuele en genderdiversiteit geen standaard onderdeel van de professionaliteit van zorg, agogische en pedagogische professionals. Er zijn al verschillende handboeken en trainingen ontwikkeld. Die worden nu ondergebracht bij het digitale portal 'leren signaleren' dat is ontwikkeld voor deze beroepsopleidingen in het kader van het onderwijs over geweld in afhankelijkheidsrelaties. Omdat er dus geen nieuwe structuur hoeft te worden ontwikkeld, kan de portal medio 2015 al zijn aangepast.

Sport

De ministeries van VWS en SZW zetten al een aantal jaren specifiek middelen in om sportdeelname van jeugd uit arme gezinnen te stimuleren. Een belangrijke partner daarvoor is de landelijke organisatie van het Jeugdsportfonds (JSF) dat als doel heeft zoveel mogelijk kinderen uit arme gezinnen mee te laten doen aan sport. VWS subsidieert het JSF sedert 2006 en zal daar zeker mee door gaan tot en met 2017. Mede door de subsidie kon het JSF in 2014 30.000 en in 2015 35.000 kinderen laten sporten. In 2016 is de verwachting dat 40.000 kinderen dankzij het JSF kunnen deelnemen aan sport.

Daarnaast heeft het ministerie van VWS via ZonMw een subsidieregeling beschikbaar voor lokale initiatieven (de Sportimpuls) ten aanzien van sport en bewegen. De Sportimpuls ondersteunt lokale sport- en beweegaanbieders bij het opstarten en uitvoeren van nieuwe activiteiten in de buurt, met name waar achterstanden worden geconstateerd. De inzet is dat de projecten na een projectperiode van twee jaar zelfstandig kunnen worden voortgezet. Er zijn drie verschillende Sportimpulsregelingen: één gericht op alle doelgroepen (start: 2012), één gericht op kinderen ('kinderen sportief op gewicht'; start: 2013) en één gericht op jeugd in lage inkomensbuurten. Deze laatste, waarvoor jaarlijks 5 miljoen euro beschikbaar is, is in 2014 van start gegaan met 55 projecten die zich richten op jongeren (0-21 jr.) en hun ouders in buurten of wijken waar relatief

veel gezinnen wonen met een laag inkomen. De projecten sluiten aan bij het gemeentelijke armoedebeleid.

Caribisch Nederland

De bestrijding van armoede in Caribisch Nederland is door de openbare lichamen en de rijksoverheid benoemd als prioritair thema voor de komende jaren. De voorziene omvorming van de fiscale kinderkorting naar kinderbijslag, die ook de gezinnen die het het hardst nodig hebben bereikt, is een belangrijke stap in de bestrijding van armoede waar kinderen door worden geraakt. Het rijk neemt daarom in 2015 het initiatief om samen met de eilandbesturen tot een aanvullend pakket van maatregelen te komen dat armoede stap voor stap moet terugdringen. Hierbij wordt nadrukkelijk (ook) gekeken naar maatregelen die (opgroeiende) bewoners van de eilanden perspectief bieden op het terrein van onderwijs, werk en economische ontwikkeling.

Om te investeren in de gezondheidszorg in Caribisch Nederland is een *publieke* zorgverzekering opgericht waardoor de zorgaanspraken inclusief het in Europees Nederland bekende AWBZ deel structureel beschikbaar is voor de gehele bevolking. Qua premielasten is rekening gehouden met de draagkracht van de eilandbewoners. Zorg die op de kleine eilanden zelf niet kan worden aangeboden wordt voor de gehele bevolking ingekocht in andere landen. Nederland heeft de lokale besturen van de eilanden hulp gegeven bij het opzetten van de publieke gezondheidszorg als zijnde taken die immers dicht bij de bevolking liggen. Verslavingszorg wordt actief en structureel aangeboden vanuit de zorgverzekering en er is een taskforce kinderrechten opgericht om de situatie en positie van de jeugd te verbeteren.

Domein 5 – onderwijs

In het regeerakkoord is de ambitie *Van goed naar excellent onderwijs* neergelegd. Deze ambitie wordt uitgewerkt in verschillende sectorakkoorden, aan de hand waarvan verder wordt gewerkt aan toekomstbestendig onderwijs. Het uitgangspunt is om het beste uit alle kinderen en studenten halen. Talent meer te uitdagen en achterstanden verkleinen, ook als je geboren bent in een migrantenfamilie, een gezin met een laag inkomen of deelneemt aan het speciaal onderwijs.

Recht op passend onderwijs

Er is voor de periode 2014-2020 een uitgebreid evaluatie- en monitoring programma voor passend onderwijs vastgesteld. Het programma wordt uitgevoerd door het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek. Op basis van het uitgevoerde onderzoek stelt de Onderwijsraad jaarlijks een advies op. Het programma richt zich overigens niet alleen op de leerlingen die in het regulier onderwijs extra ondersteuning krijgen maar ook op leerlingen die deze ondersteuning in speciale voorzieningen krijgen.

Toegang tot onderwijs

Over het algemeen hebben gemeenten goed in beeld welke leerplichtige leerlingen in hun gemeente niet op een school zijn ingeschreven. Definitieverschillen tussen gemeenten maken het echter lastig de lokale gegevens over absoluut verzuim te aggregeren naar een landelijk aantal absoluut verzuimers en gemeenten onderling te vergelijken. De overheid maakt hier een verbeterslag in door de landelijke verzuimgegevens te baseren op landelijke gegevensbestanden en deze beschikbaar te stellen in een openbare benchmark op verzuim. Om te bevorderen dat gemeenten doelgericht toewerken naar een vermindering van het absoluut verzuim, gaat OCW naar gemeenten toe om (o.a.) aandacht te vragen voor effectieve aanpakken van al het ongeoorloofd verzuim.

Met een generieke aanpak van voortijdig schoolverlaten is het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) met bijna tweederde afgenomen, van 71.000 in 2002 naar 27.950 in schooljaar 2012/2013. Hoewel de uitval onder jongens en niet-westerse allochtonen hoger ligt dan gemiddeld, is de daling van het aantal vsv'ers onder mannelijke studenten en studenten van niet-westerse komaf even sterk als onder andere groepen. Een generieke aanpak werpt dus zijn vruchten af. De huidige vsv-aanpak loopt door tot en met 2016. Ook na deze periode wordt ingezet op het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Hierbij zullen de succesvolle elementen uit de vsv-aanpak centraal staan, zoals de prestatiesubsidie, de transparantie over resultaten van instellingen en de focus op een regionale aanpak met vo- en mbo-instellingen, gemeenten en andere ketenpartners.

Het onderwijs moet toegankelijk zijn voor alle leerlingen, ook voor leerlingen met een beperking. Met passend onderwijs is de zorgplicht geïntroduceerd. Deze regelt dat leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een passend aanbod krijgen. Als dat niet mogelijk is op de school waar de leerling is aangemeld heeft deze school de plicht om te zorgen voor een passend aanbod elders. Mochten er situaties zijn waarin het voor een individuele leerling lastig is om een passend aanbod samen te stellen, dan kunnen ouders een onderwijsconsulent vragen om te adviseren over een passend aanbod. Ook kunnen ouders en leerlingen een beroep doen op rechtsbescherming als zij van mening zijn dat het aanbod niet passend is, bijvoorbeeld door bezwaar te maken bij het bevoegd gezag van de school, een geschil voor te leggen bij de geschillencommissie passend onderwijs of een oordeel te vragen aan het College voor de Rechten van de Mens.

Kwaliteit van het onderwijs

Sinds 2007 is het toezicht op het onderwijs risicogericht. Dit houdt in dat jaarlijks de scholen met onvoldoende opbrengsten (gemeten over drie jaar) worden bezocht op te bezien of ook het onderwijsproces ontoereikend is. Indien dit het geval is, is de school zeer zwak. Indien de school het onderwijsproces wel op orde heeft, is de school zwak. In beide gevallen is het zaak dat de scholen aan de slag gaan met een verbetertraject. Sinds 2009 is bij de VO-raad een ondersteuningsaanbod ingericht dat scholen helpt zich zo snel en goed mogelijk te verbeteren. Dit aanbod was in eerste instantie vooral bedoeld voor de zeer zwakke scholen. Inmiddels is er ook een aanbod voor zwakke scholen en voor 'risicoscholen'. Met risicoscholen wordt in dit geval bedoeld, de scholen die (sinds schooljaar 2011/12) een attendering of waarschuwing krijgen omdat zij respectievelijk 1 of 2 jaar onvoldoende opbrengsten hebben; de early warning door de inspectie. Deze warning, gecombineerd met het ondersteuningsaanbod voor deze scholen, is gericht op preventie. Om de scholen te doordringen van de urgentie van een tijdige verbetering is er eind 2013 een wetsvoorstel in de Tweede Kamer neergelegd waarmee de verbetertermijn voor zeer zwakke scholen op 1 jaar wordt vastgesteld. Dit wetsvoorstel is eind 2014 door de Tweede Kamer aangenomen. Indien zeer zwakke scholen het in de toekomst niet lukt zich binnen een jaar te verbeteren dan zal de bewindspersoon overwegen of sluiting van de school in het belang van de leerlingen is. Dit zet scholen aan tot een snelle verbetering, bij voorkeur lang voordat er sprake is van zeer zwak onderwijs, zodat leerlingen zo kort mogelijk (zeer) zwak onderwijs krijgen aangeboden.
De aanpak blijkt succesvol, gezien het afnemende aandeel van de scholen dat momenteel zwak of zeer zwak is. De inspectie heeft onlangs (19 december 2014) de stand van zaken van 1 september 2014 naar buiten gebracht. Op dit moment is nog maar 0,3% van de scholen in het vo zeer zwak en 7,0% zwak. Vier jaar eerder was dat nog 1,1% zeer zwak en 10,0% zwak.

Ook in het primair onderwijs krijgen steeds minder kinderen onderwijs dat niet voldoet aan de basiskwaliteit. Sinds 2010 is het percentage zeer zwakke scholen in het PO gedaald van 1,0% naar 0,2% (op 1 september 2014). Ook het aantal zwakke scholen is afgenomen van 6,0% in 2010 naar 2,0% in 2014. Sinds 2009 voert de PO-Raad, met subsidie van OCW, activiteiten binnen het project "Goed worden, goed blijven" uit. Binnen dit project worden ervaren adviseurs ingezet bij de begeleiding van zeer zwakke scholen met als doel binnen één jaar te verbeteren. Het bovengenoemde wetsvoorstel over de verbetertermijn dat eind 2014 is aangenomen geldt ook voor PO. Naast de afspraken over de verbetering van zeer zwakke scholen binnen één jaar, zijn in het bestuursakkoord PO nadere afspraken gemaakt gericht op kwaliteitsverbetering op alle scholen. In het bestuursakkoord is afgesproken dat "Goed worden, goed blijven" uitgebreid wordt naar zwakke scholen, met als ambitie dat in 2017 alle (zeer) zwakke scholen aan intensieve verbeterprogramma's deelnemen.

Ook in het (voortgezet) speciaal onderwijs is de afgelopen jaren sterk ingezet op de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Op 1 augustus 2013 is de Wet kwaliteit (v)so in werking getreden. Deze wet heeft een verdere impuls gegeven aan de kwaliteitsverbetering van het (v)so. Ook voor het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs geldt, dat er de afgelopen jaren flink is ingezet op de ondersteuning van scholen die van de Onderwijsinspectie het predicaat zeer zwak kregen. Dit via de PO-raad georganiseerde ondersteuningsaanbod is ook beschikbaar voor zwakke scholen of scholen die dreigen zwak te worden. Ook voor het (voortgezet) speciaal onderwijs gaat op termijn gelden dat de termijn waarin zeer zwakke scholen zich dienen te verbeteren maximaal 1 jaar zal mogen zijn.
De scholen voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs hebben zich de afgelopen jaren sterk verbeterd. In 2010 was het percentage zeer zwakke scholen in het (v)so nog 1,8 %, in 2013 was dit gedaald tot 0,9%. Ook het aantal zwakke scholen is sterk gedaald, in 2010 was dat nog 23% tegen 8,1% in 2013. Ook in 2014 heeft de daling zich voortgezet. Op 1 september 2014 had 95,5% een basisarrangement en was nog maar 4,7% van de scholen zwak of zeer zwak.

Sociale veiligheid op school

Om pesten tegen te gaan en de sociale veiligheid op scholen te verbeteren heeft de staatssecretaris van OCW samen met de kinderombudsman een plan van aanpak tegen pesten opgesteld. Het plan is opgebouwd langs drie lijnen. In de eerste plaats organiseert het ministerie samen met de sectorraden bijeenkomsten in het veld waardoor sociale veiligheid en het tegengaan van pesten op de agenda scholen komt. De tweede stap in het plan is om scholen beter in staat te stellen om de sociale veiligheid op school te verbeteren. In het kader van het plan van aanpak tegen pesten heeft de Stichting School en Veiligheid dit jaar een onderzoek uitgevoerd naar de aandacht van de pabo's en tweedegraads lerarenopleidingen voor sociale veiligheid, waaronder pesten, seksualiteit en seksuele diversiteit. Op basis van het onderzoek hebben de pabo's en tweedegraads lerarenopleidingen besloten dat zij in 2015 de aandacht voor sociale veiligheid in de opleiding zullen versterken. Het ministerie van OCW voert overleg met de opleidingen en Stichting School en Veiligheid over de nadere uitwerking hiervan. Ook wordt er door het ministerie van OCW op 16 april 2015 een landelijke onderwijsconferentie sociale veiligheid georganiseerd voor leraren en schoolbesturen in het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs, om de competenties van docenten op het gebied van sociale veiligheid (waaronder seksualiteit en seksuele diversiteit) te bevorderen. Tot slot, heeft de staatssecretaris van OCW in januari 2015 het wetsvoorstel 'Sociale veiligheid op school' aangeboden aan de Tweede Kamer. Dit wetsvoorstel verplicht scholen om zorg te dragen voor een sociaal veilig leerklimaat.

In december 2012 zijn de kerndoelen in het onderwijs aangepast. Scholen in het primair, voortgezet en speciaal onderwijs zijn verplicht om in hun curriculum aandacht te besteden aan het respectvol omgaan met seksualiteit en seksuele diversiteit. Scholen zijn vrij in het bepalen hoe ze dat doen, maar kunnen gebruik maken van - met steun van OCW - ontwikkelde instrumenten en expertise, zoals bijvoorbeeld de handreiking die scholen, leraren en uitgevers houvast biedt bij de invulling van de kerndoelonderdelen voor respectievelijk het primair, voorgezet en speciaal onderwijs door concrete uitwerkingen en voorbeelden per schoolsoort en leeftijdsgroep. De invulling die scholen in de praktijk geven aan de kerndoelen wordt dit jaar onderzocht door de Inspectie van het Onderwijs, die in de eerste helft van 2016 zal rapporteren over de voortgang.

De staatssecretaris van OCW heeft op 17 november 2014 een brief naar de Tweede Kamer gezonden waarin hij een integrale reflectie op het curriculum van het funderend onderwijs (primair en voorgezet onderwijs) aankondigt. Daarin wordt het belang van digitale geletterdheid in het onderwijs (waaronder ook programmeren), als onderdeel van 21ste eeuwse vaardigheden onderkend. Immers, om toegang te krijgen tot informatie en om actief te kunnen deelnemen aan de samenleving is digitale geletterdheid een essentiële vaardigheid. Bij deze verkenning zal op dit thema worden ingegaan, naast andere maatschappelijke thema's zoals de burgerschapsopdracht aan scholen. Het is van wezenlijk belang dat leerlingen kennis opdoen over het functioneren van onze democratische rechtsstaat en van de fundamentele waarden die daaraan ten grondslag liggen.

Onderwijs in geslotenheid

De aansluiting van het onderwijs in geslotenheid en het onderwijs na geslotenheid blijft een punt van aandacht. Met de invoering van passend onderwijs is het onderwijs op de scholen bij een justitiële jeugdinrichting of bij een jeugdzorgplusinstelling beter ingebed in de regio. Deze scholen nemen deel aan de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en maken daar afspraken over een dekkend onderwijsaanbod en de terugplaatsing van leerlingen na de geslotenheid. Daarnaast kunnen scholen in het voortgezet onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en mbo-instellingen vanaf volgend jaar de vernieuwde handreiking 'Focus op onderwijstraject' gebruiken om tot een goede overdracht en plaatsing in het onderwijs na het verblijf in geslotenheid te komen. De stichting Gedragswerk biedt hierbij ondersteuning.

Caribisch Nederland

Alle betrokkenen op de eilanden blijven onverkort streven naar het bereiken van de basiskwaliteit in het onderwijs. Op verschillende manieren wordt aandacht besteed aan leerlingen die extra zorg behoeven. Opzetten van speciaal onderwijs zoals dat in Europees Nederland is georganiseerd, is vanwege de schaal van de eilanden geen optie. Gekozen is voor een benadering waarbinnen het belang van de zorgleerlingen zo goed mogelijk wordt geborgd terwijl ruimte is voor betrokken scholen om zelf de beste oplossingen te kiezen aansluitend bij de behoefte en schaal van het eiland. De Expertisecentra Onderwijs zorg kan deskundige ondersteuning bieden aan leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte.

Domein 6 – Minderjarige vreemdelingen

De toelating van vreemdelingen die bescherming zoeken wordt gereguleerd op een maatschappelijk verantwoorde wijze, die recht doet aan zowel de belangen van de vreemdelingen die asiel aanvragen, als aan het Nederlandse algemeen belang. Uiteraard heeft de kwetsbare positie van kinderen hier bijzondere aandacht in.

Dublinverordening

Het kabinet onderschrijft dat bij de toepassing van de EU-Dublinverordening het belang van de minderjarige vooropstaat. Dit uitgangspunt is ook expliciet neergelegd in overweging 13 van de preambule van de verordening. De wijze waarop hier invulling aan wordt gegeven leent zich evenwel niet voor algemene beleidsregels, maar vraagt om een zorgvuldige beoordeling van de individuele omstandigheden van het geval. Onder andere het belang van het bijeenhouden van het gezin, en rechtszekerheid zijn elementen die hierbij kunnen worden betrokken. Een situatie waarin er concrete aanwijzingen zijn dat de asielprocedure en/of opvang in de verantwoordelijke Dublinlidstaat niet voldoen aan de eisen die de Europese regelgeving stelt, zal zeker ook een element zijn dat bij de individuele beoordeling wordt betrokken. Dit betekent echter niet dat in een dergelijke situatie per definitie geen minderjarigen meer aan die lidstaat kunnen worden overgedragen. De aard en omvang van de geconstateerde (systematische) gebreken in de betreffende asielprocedure is (vaak) specifiek, en niet zonder meer te vergelijken met eerder geconstateerde gebreken in andere lidstaten. Het gaat dus om uiteenlopende feitelijke situaties dit van geval tot geval dienen te worden beoordeeld.

Gezinsmigratie

Zoals blijkt uit het dossieronderzoek dat de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ) heeft verricht in het kader van haar advies[1] 'Na de vlucht herenigd', worden nareisaanvragen nauwelijks afgewezen wegens overschrijding van de driemaandentermijn. Ook Vluchtelingenwerk Nederland heeft in een gesprek met de ACVZ bevestigd dat het niet vaak voorkomt dat de nareistermijn is overschreden. Tijdens het Algemeen Overleg van 15 januari 2015 heeft de Staatssecretaris van VenJ wel toegezegd om nogmaals bij Vluchtelingenwerk Nederland na te gaan of er concrete zaken zijn waarin de aanvragers niet hebben kunnen voldoen aan de driemaandentermijn.

Deze bevindingen sluiten aan bij de vaststelling in de brief[2] van de Staatssecretaris van VenJ aan de Tweede Kamer van 22 april 2013, namelijk dat het niet moeilijk is om te voldoen aan deze voorwaarde. De termijn van drie maanden kan meteen na verlening van de asielvergunning worden veiliggesteld door het indienen van een nareisaanvraag door de asielvergunninghouder in Nederland, of door de nareiziger bij de Nederlandse vertegenwoordiging in het buitenland. Ook als de asielvergunninghouder in Nederland niet weet waar zijn gezinsleden verblijven, kan hij de nareisaanvraag al indienen. Indien de eerste nareisaanvraag tijdig is ingediend, dan is automatisch aan deze voorwaarde voldaan bij eventuele vervolgaanvragen in geval de eerdere aanvraag was afgewezen.

De vreemdeling wordt bij het verkrijgen van zijn asielvergunning geïnformeerd over de mogelijkheden om achtergebleven gezinsleden naar Nederland te laten overkomen in het kader van het nareisbeleid. Tot slot kan de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) de termijnoverschrijding uitzonderlijk verschoonbaar achten als de individuele omstandigheden daartoe aanleiding geven. Bij het beoordelen van de verschoonbaarheid houdt de IND rekening met alle bijzondere persoonlijke omstandigheden in een individuele zaak, daarbij het doel van het nareisbeleid niet uit het oog verliezend.

---

[1] http://www.acvz.org/en/asiel/642-na-de-vlucht-herenigd
[2] Tweede Kamer, vergaderjaar 2012-2013, 33 293, nr. 21.

Bij de behandeling van een verzoek tot gezinsmigratie wordt terdege rekening gehouden met de belangen van minderjarige kinderen. Bij de beoordeling van de aanvraag betrekt de IND de door de vreemdeling aangevoerde feiten en omstandigheden. Door de IND wordt beoordeeld of er sprake is van een aanvraag die voor inwilliging in aanmerking komt. Daarnaast wordt gekeken of er wellicht in de betreffende zaak omstandigheden spelen, waaronder omstandigheden die te maken hebben met in Nederland verblijvende kinderen, die aanleiding geven tot verlening van verblijf. Verder wordt bij de beoordeling van aanvragen gekeken of sprake is van omstandigheden die op grond van artikel 4:84 Algemene wet bestuursrecht aanleiding zouden moeten geven om af te wijken van het beleid. Dit gebeurt in gevallen waarin een onverkort toepassen van de beleidsregels zou leiden tot een onevenredig nadeel voor de vreemdeling. Tot slot wordt bij reguliere aanvragen - indien de feiten van het geval hier aanleiding toe geven - een belangenafweging in het licht van artikel 8 Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden gemaakt. Dit betekent dat zowel naar het belang van het kind wordt gekeken binnen het gezin of naar de familieleden die het kind in Nederland heeft, maar dat ook wordt gekeken naar de omstandigheden die samenhangen met de worteling van het kind in Nederland, dat wil zeggen met het opgebouwde privéleven.

Opvang en voorzieningen voor minderjarige vreemdelingen

De staatssecretaris van VenJ heeft eind vorig jaar op basis van onder meer verzoeken van de Tweede Kamer besloten om de huidige opvangsystematiek voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) aan te passen[3]. Amv's tot en met 14 jaar bij aanmelding worden in het nieuwe model opgevangen in gezinnen onder verantwoordelijkheid van Nidos. De amv's van 15 jaar en ouder, en amv's jonger dan 15 die bij aanmelding niet geplaatst kunnen worden in een opvanggezin, worden in het nieuwe model door het COA opgevangen in bij elkaar gelegen kleinschalige woonvoorzieningen. Deze bestaan samen uit maximaal 16 tot 20 bedden. In de voorzieningen is naar behoefte 24 uurs-begeleiding aanwezig. De campussen vervallen als amv-opvangmodaliteit. De tijd in de POL (Proces Opvang Locatie)-amv wordt verkort tot de periode die de rust- en voorbereidingstermijn (RVT) en de algemene asielprocedure (AA) in beslag nemen. Amv's die bij hun aanmelding 17,5 jaar of ouder zijn, worden in kleinschalige woonvoorzieningen op een asielzoekerscentrum (AZC) opgevangen zodat zij bij het bereiken van de meerderjarige leeftijd in het AZC kunnen instromen zolang ze opvangrecht hebben in het vervolgtraject. Verplaatsingen van amv's worden beperkt tot de regio waar ze voor het eerst ondergebracht zijn.

In het nieuwe model worden amv's die een verblijfsvergunning hebben gekregen door Nidos uit de COA-opvang overgeplaatst in gezinsverband of in kleinschalige woonvoorzieningen om in te kunnen burgeren. Het nieuwe opvangmodel treedt op 1 januari 2016 in werking en mogelijk op onderdelen al eerder.

De voorzieningen voor kinderen op een gezinslocatie zijn gelijk aan de voorzieningen op een azc, zowel in financiële zin als anderszins. Alleen de financiële verstrekkingen aan de ouders zijn lager: zij hebben geen recht (meer) op Rva. De gezinslocaties waren voorheen gewone asielzoekerscentra en zijn niet verder versoberd.

Voor wat betreft uw aanbeveling over amv's die buiten het zicht van de rijksoverheid geraken, kan ik u melden dat amv's reeds geregistreerd worden als 'met onbekende bestemming vertrokken'. Vaak zijn de voogd en/of COA-mentoren wel op de hoogte van de verblijfplaats van de amv of de reden van vertrek en beoogde bestemming van de amv. Het COA houdt op de diverse locaties bij welke signalen de amv's afgeven omtrent hun wens om de opvang te verlaten.

[3] Brief van de SVenJ aan de Tweede Kamer, nr 548803, 15 september 2014

Sociale voorzieningen voor ongedocumenteerde kinderen

De Nederlandse overheid verstrekt geen identiteitsmiddel aan vreemdelingen die zijn uitgeprocedeerd en onrechtmatig in Nederland verblijven. Het verstrekken van een identiteitsmiddel creëert de schijn van legaliteit. De Vreemdelingenwet biedt geen grondslag voor het verstrekken van een identiteitsbewijs aan onrechtmatig verblijvende vreemdelingen. Daarnaast is het onwenselijk een wettelijke grondslag te creëren. Een door de Nederlandse overheid verstrekt document aan amv's geeft een tegenstrijdig signaal. Het zal de prikkel tot vertrek doen afnemen. Dit staat ook haaks op wat de herijking van het amv-beleid beoogt.

Onrechtmatig verblijvende kinderen hebben tot het vertrek uit Nederland of het bereiken van de meerderjarigheid recht op opvang, scholing, en medische zorg. Het ontbreken van identiteitsdocumenten doet hier niet aan af.

Staatloze kinderen

Iedereen in Nederland die niet met documenten kan aantonen staatloos te zijn krijgt in de nabije toekomst een mogelijkheid om zijn of haar staatloosheid te laten vaststellen. Daarvoor wordt een vaststellingsprocedure ontwikkeld die een wettelijke basis gaat krijgen. Bij de totstandkoming hiervan kan worden bezien of er aanleiding is bijzondere aandacht te besteden aan minderjarigen.

Regeling langdurig verblijvende kinderen

Het stellen van grenzen maakt dat er ook mensen en kinderen buiten die grenzen vallen. Het verplaatsen van die grenzen maakt dat niet anders. De vraag is of de gestelde grenzen redelijk zijn. Naar het oordeel van het kabinet is dat zo. De regeling langdurig verblijvende kinderen komt voort uit het regeerakkoord 'Bruggen Bouwen' van oktober 2012. Daarin staat dat er een regeling komt voor asielkinderen die lange tijd in Nederland verblijven. Deze afspraak is vervat en uitgewerkt in objectieve en duidelijke criteria.

Zoals de staatssecretaris van VenJ ook in de Tweede Kamer heeft aangegeven, veranderen de voorwaarden van de regeling niet. Met de overgangsregeling is er voor een aanzienlijke groep jongeren een oplossing gekomen. Met de definitieve regeling is er beleid gekomen waaraan de verantwoordelijkheid van de overheid, evenals de verantwoordelijkheid van de ouders, objectief kan worden getoetst.

Amv's die slachtoffer zijn van mensenhandel

In de brief van de staatssecretaris van VenJ van 23 juni 2014 (Kamerstukken II, 28 683, nr. 121) heeft hij de Tweede Kamer bericht over de doorlichting van de verblijfsregeling mensenhandel. In deze brief is hij specifiek ingegaan op de amv's die mogelijk slachtoffer zijn van mensenhandel. Tijdens deze doorlichting heeft hij geen aanleiding gezien om de verblijfsregeling voor deze specifieke groep aan te passen. De Nationaal Rapporteur Mensenhandel zal begin 2015 een rapport uitbrengen dat specifiek gaat over de opvang van amv's in de beschermde opvang (BO). In dit rapport zal worden gekeken naar de verblijfsregeling mensenhandel in combinatie met de bescherming van slachtoffers van mensenhandel binnen de groep amv's. De staatssecretaris van VenJ heeft de Kamer toegezegd dit rapport van de Nationaal Rapporteur af te wachten, waarna hij zal bezien of vervolgstappen noodzakelijk zijn voor deze bijzondere groep slachtoffers.

Wel zijn er verschillende initiatieven van start gegaan om de processen rondom slachtoffers mensenhandel te optimaliseren. Zo is het project Nationaal Verwijsmechanisme van start gegaan, waar minderjarige slachtoffers expliciet onderdeel van uitmaken. (zie brief dd. 23 juni 2014) Daarnaast voert Nidos op dit moment een project uit dat erop gericht is om de regiefunctie van Nidos binnen de BO verder uit te werken.